

Foto: KLAUS GOTTFREDSEN

FREMTID - Skolen drejer sig om undervisning og udvikling, og det skal der sættes på.

Den dyre folkeskole

Af Bent Liholm, overlærer, mag. art., Vindelevgård 116, Vinderup

DET ER bekymrende, når såvel en avisjournalist som en professor i JP 14/1 har svært ved at forstå, at folkeskolen stadigvæk bliver dydere, uden at kvalitetsprofilen højnes synderligt.

Det tyder på, at begge befinder sig milevidt fra virkelighedens verden. På den ene side er folkeskolen ikke en virksomhed, hvor man via akkordarbejde kan fremme kvaliteten. På den anden side kan man heller ikke automatisk regne med bedre resultater i kraft af øgede bevillinger. Problemerne ligger et helt andet sted. Jeg skal i det følgende give et bud på tre af dem.

Udenomsaktiviteter

I folkeskolen har vi et væld af indlæringsirrelevante udenomsaktiviteter, som vokser og vokser og dermed tager mere og mere tid fra den egentlige grundlæggende undervisning. Udover den forældresvigtede opdragelse og motivering af børnene er det fænomener som lægebøger, tandlægebøger, madordninger, mælkeordninger, integration af udlændinge, erhvervsorientering, motionsdage, juleklippedage, besøg på diverse kulturtil-

bud, og her på det sidste har vi hørt om planer vedrørende nydanskernes konsolideringsproblematik og mobil-chat. Det kan vi meget vel klandre politikerne for, men det skyldes så sandelig også en holdningsløs og konfliktsky institution, der ikke siger fra.

Tilsandede ledere

Man havde en overgang i 1990'erne indtryk af, at man var begyndt at ansætte skoleledere på åremålskontrakter af en længde på fire-fem år. Det hævdes, at det ene år, det tager at implementere nye ledelsesinitiativer. Viser det sig så efter denne periode, at lederen ikke har flere evner eller initiativer på programmet, kan man skifte til en ny leder.

Dermed kan man undgå den voldsomme "tilsanding", stilstand og konflikt-skyhed, som på en del skoler er en stor hæmsko for såvel den daglige som den fremadrettede udvikling, som især mange unge lærere står på spring for at komme videre med. I det lys kan det således være svært at fastholde den kommende lærergeneration på den enkelte arbejdsplads i længere tid.

Intelligens

Det er ikke med børn som med kyllinger, at jo mere foder man hælder på dem, jo hurtigere bliver de udviklet.

Børn har forskelligartede intelligenser og udviklings-trin, som skal udvikles på forskellig vis, og det går ikke blot efter en snor. Man må tilbyde mange forskellige undervisningsformer, og det tager tid.

Endelig er der de 10 pct., som slet ikke kan udvikles synderligt. De er allerede toppet indlæringsmæssigt meget tidligt i skoleforløbet. Med det ræs og det pres, der er oppe fra i dag, bliver der flere af den slags, og det er naturligvis årsagen til det forøgede behov for specialundervisning, behov som regeringen "dumsmart" har ment at kunne komme til livs ved at påstå, at skolens normalklasser blot skal være mere rummelige. Jeg skal love for, at det er en misforstået strategi, der kommer til at koste noget på længere sigt.

Udvikling

Så skal man i det mindste bevare status quo vedrørende folkeskolens økonomi, er det en forudsætning, at man husker, at det er undervisning og udvikling, der drejer sig om, og det, der skal sættes på. Der er mange aktiviteter, som forældrene derfor selv må tage sig af, og endelig må man huske, at ikke alle, som tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen hævdede det, kan blive bankdirektører. Det er der simpelt hen ikke evnemæssige ressourcer til.

Cepos sætter rekorder

Af Morten Homann, folketingsmedlem, skatteordfører (SF)

DEN BORGERLIGE tænketank Cepos har barslet med et nyt forslag til skattelelser til de rigeste, som sætter intet mindre end to danmarkrekorder på samme tid: Den største mulige ulighed, og den mest ineffektive beskæftigelsespolitik.

Cepos vil fjerne topskatten for de rigeste og lade folke- og førtidspensionister,

arbejdsløse og studerende betale regningen ved at skære i overførselsindkomsterne.

Det vil virkelig kunne mærkes på uligheden. De rigeste vil få voldsomme skattelelser på flere hundrede tusinde kroner, mens de fattigste får det endnu sværere. Det stikker endda, hvad George Bush er fortalende for i USA. Uligheden er i forvejen voksende, men Cepos' forslag vil virkelig sætte et eksplisivt skub i udviklingen.

Samtidig vil forslaget - der koster 16 mia. - give op til 10.000 nye arbejdspladser, bryster Cepos' cheføkonom, Mads Lundby Hansen, sig af. Vi lader den lige stå et øjeblik. Det er en pris på 1,6 mio. kr. pr. job. Man kunne få otte-ni gange så mange i arbejde, hvis bare man brugte de samme penge på at ansætte folk til at løse velfærdssopgaver i den offentlige sektor. Det er ny danmarkrekord i ineffektiv beskæftigelsespolitik.

Peter Norsk i bekneb

Af Geoffrey Cain, cand. mag. et. art. (KU), forfatter, formand for Raoul Wallenberg Foreningen, Medlem af Demografisk Råd, Rebekkevej 5, Hellerup

PETER NORSK er efter mig igen 19/1, men denne gang med lidt mindre overbevisning i stemmeføringen end før.

Nu indrømmer han, at Danmarks multietnisk status »blev første gang bemærket for 10 år siden af vores nuværende udenrigsminister, Per Stig Møller«.

Det er m.a.o. en ren tilståelsesagt, fordi det, Stig Møller og Norsk indirekte siger,

er, at der overhovedet ikke var nogen multietnisk idé med Grundloven af 1953.

Nej. Den var, hvad man kunne kalde en kontrakt mellem to folk, en slags ægteskab, hvor to bliver til ét. At påstå at denne kontrakt pludselig gælder en tredje-part eller en fjerdepart eller en femtepart eller hele resten af verden - er noget, der nok ikke er helt almindeligt i jura, vil jeg tro.

Men alle tricks kan bruges, når man er i bekneb. Et af dem er at anføre titler o.l., som Peter Norsk altid stiver sig af med. Denne gang har jeg for en gangs skyld skrevet mine.

En stor tak

Af Inge Aalberg, Flintemosevej 19, Tappernøje

HERMED en stor, kæmpe stor tak, fordi tegnere, journalister, leder og hele avisen Jyllands-Posten har holdt yt-ringsfriheden i hævd og passer godt på den. Det er vi mange, der sætter stor pris på. Ikke noget med halv yt-ringsfrihed eller en tiendedel yt-ringsfrihed, fordi nogle presser på. Bor man i Danmark, skal man være så meget dansker, at man forstår, at yt-ringsfriheden og grundloven skal alle respektere og indordne sig under - ellers må man finde et bedre land.

Rejser danskere til udlandet, indordner de sig således, at deres kultur og religion er privat, kræver ikke, at det land, man permanent eller midlertidigt er flyttet til, skal ændre kultur, religion og dagligdag efter danskerne.

Vore muslimske medborgere bør gøre det samme og forstå, at vi ikke alle ønsker at blive muslimer. Derimod ønsker vi at forblive et demokratisk land og blive regeret af danskere med indfødsret. Danskere, der arbejder for danske holdninger.

Små og store

Af Rebecca Spliid, Mølleparken 9, 3., Kgs. Lyngby

EN LET omskrivning af et gammelt visdomsord: De små tyve hænger man - de store ansætter man i kommunen.

KORT SAGT

E-mail: debat@jp.dk

Muslimsk overlegenhed

Efter den oplysende kronik fra en egyptisk statsborger i Jyllands-Posten 13/1 føler jeg trang til at spørge skribenten, om det egentlig ikke er helt forkert, at vi tilbagestående uciviliserede nomadestammer i de underudviklede nordlige provinser, mens vi venter på kalifats velsignelser, betaler udviklingsbistand til så mange muslimske og dermed langt rigere, mere civiliserede og teknisk mere avancerede stater. Burde det ikke være omvendt? Og hvorfor er det ikke det, når den muslimske overlegenhed er så iøjnefaldende?

Ole Jørgen Nørsgaard
Rulkedalen 66, Odense S

Nogle ser lighedstegn

Ex-ambassadør Herulf Hansen er ikke bekendt med, at Salman Rushdie »på nogen måde skulle have forsøgt at sætte lighedstegn mellem Muhammed/islam og terrorisme.« Nej, men det er vi, der har læst hans artikel med den sigende titel: "Jo, det handler om islam", bragt i New York Times den 2/11 2001.

Niels Asger Nielsen,
Middelfartvej 410, Blommenslyst

Fri mig for DR

Hvem kan hjælpe mig ud af forpligtelsen til at betale til Danmarks Radio? Hvordan kan man i et retssamfund være forpligtet til at betale til noget, som man ikke benytter, og som man ikke bryder sig om? Med stor tilfredshed hører jeg tysk radio og ser tysk tv.

Gunner Hansen
Ramsherred 6, Lambjergskov, Sydals

Riffbjergs egen sag

Stop angrebene på Klaus Riffbjerg. Han er kun en gammel mand, der ikke kan leve med, at han for længst er glemt i Danmark. Derfor har han forsøgt at komme i aviserne igen. Det er slet ikke muslimernes sag, han gløder for. Det er hans egen.

Per Borello,
Byvangen 4, Udsholt, Græsted

Send Deres "Kort sagt" til Jyllands-Posten, maks. 40 ord, mærket "Kun for JP". Vi henviser i øvrigt til reglerne for optagelse af læserbreve.

Uddannelse til embedsjagt

Produktive mennesker frem for bogligt uddannede er kilden til økonomiske fremskridt, mener dagens kronikør.

JP-KRONIK

LØRDAG 21.1.2006

Af Steen Steensen, lektor, Ranum

Er de videregående uddannelser vejen til velstand? Kan man sige, at læsningen på universiteterne er kilden til rigdom, eller forholder det sig snarere omvendt? Udgår de højere læreanstalter i virkeligheden en økonomisk belastning for samfundet?

Til en indledning må følgende siges: De højere skolers kapacitet er vokset overordentligt kraftigt i de sidste fyre år.

Et par tal kan hurtigt illustrere tilfældet. Omkring år 1900 var der immatrikuleret omkring 500 studerende på Københavns Universitet. I 1958 var styrken nået op på 5.687. Bemærk dernæst året 1968! Antallet rakte da til 20.820 studerende, en kolossal stigning på ti år. Mængden voksede de næste fire år til knap 26.000. I dag har tallet passeret de 35.000. Dertil kommer, at vi har fået flere universiteter og tilsvarende højere læreanstalter.

Et så voldsomt tilskud af akademikere ændrer naturligvis den sociale struktur, men det påvirker også magtforholdene i samfundet. Just derfor må man spørge til de højere skolers rolle i den moderne stat. Lad det være sagt med det samme. Universiteterne udklækker en dominansklasse. Kandidaternes boglige viden, deres veltalenhed og skriftklogskab fejrer anden autoritet til side. De nye herrer magter er baseret på teoretisk skoling. I dag betyder ejerskab af jord og produktionsmidler meget lidt. Besiddelsen af en langvarig boglig uddannelse udgør den afgørende produktionsfaktor.

Det fremføres ofte, at uddannelsen fører til større lighed i samfundet.

Denne ideologi er absolut falsk. Uddannelse skaber ulighed mellem mennesker. Kløften mellem bund og top øges i disse år. Og der er tale om en uundværig udstrækning af uligheden. De lange boglige uddannelser bærer skylden for denne uheldige tilstand.

Nu kommer vi til den økonomiske side af sagen. Forøger læreanstalterne samfundets materielle rigdomme? Den politiske klasse er ikke i tvivl. Uddannelse er vejen til velstand. Statsminister Anders Fogh Rasmussen har sagt det meget tydeligt: Der må i en helt anden skala end hidtil sættes på uddannelse og forskning. Regeringen har en ambition om at skabe verdens førende videnssamfund.

Udtalelser i den retning møder ingen modstand i Folketinget. Uden for Christiansborgs mure nyder de samme budskaber fremme. Ikke mindst forsøger de ansatte på universiteterne at give uddannelsesideologien yderligere fart. Professorer og lektorer og ph.d'ere vil gerne have flere bevillinger til forskningsprojekter og undervisning. De studerende står i den henseende last og brast med deres lærere. Medierne skynder på i samme retning. Danmark skal være i forreste linje, når det drejer sig om viden og forskning; ellers sækker landet agterud i den voksende globalisering. Sammenhængen mellem uddannelse og velstand underkastes ikke nogen prøvelse. Hvorfor dog sætte noget til debat, som alle er enige om?

Det er alt sammen forkert. Universiteterne øger ikke velstanden i samfundet. De udgør tvært om en belastning for landets producenter. Sagen er den, at kandidaterne fra de højere læreanstalter styrer uden om det velstandsskabende arbejde. Den fysiske produktion virker ikke tiltrækkende på bogens folk. Kandidaterne ønsker heller ikke at blive selvstændige næringsdrivende. De vil ikke have deres egen gård, fiskerikutter, dambrug, vognmandsforretning, værksted eller fabrik. Langt de fleste ser sig om efter et bord og en kontorstol. De intellektuelle er embedsjægere.

Når eksamensbeviset er i hus, begynder embedsjagten. Embeder findes ikke i en bestemt mængde. Deres antal kan forøges ad politisk vej, hvorfor det gælder om at erobre den politiske scene og accelerere den politiske aktivisme. Kandidaterne fra de højere skoler har formået at realisere begge dele. Resultaterne udebliver ikke. Offentlige institutioner åbner portene. Bureaukratiseringen og den politiske dirigisme betyder også, at private

firmaer tvinges til at hyre bogkyn-dige til uproduktivt kontorarbejde.

Det kan godt være, at de naturvidenskabelige studier betaler sig for samfundet. Just den gruppe bliver altid trukket ind i tv-studierne, hvis en beskednen besparelse er under opsejling, en besparing i uddannelsesstøtten eksempelvis. Men hvad med studierne i kommunikation og lingvistik? Teaterhistorie er også interessant og islamisk kultur og kinesisk opera i 1700-tallet, men bidrager disse uddannelser til nationens velstand? Hvad med dyngen af eksperter i udenrigspolitik? Også etnografiske studier og ægyptologi er spændende. Embeder er der til i den økologiske granskning. Men, til eksempel, hvem yder mest til landets rigdomme, havets økologer eller havets fiskere?

Himmel og hav! Betyder det, at hovedstadens forkælede borgerdøtre ikke skal have lov til at studere fransk og kunsthistorie ad libitum, når de nu så gerne vil? Det betyder, at de længerevarende uddannelser skaber en unødigt ulighed mellem mennesker, at universiteterne som helhed tærer på velstanden.

Et videnssamfund i statsministerens udgave er behæftet med udbytning. De højtuddannede tager noget fra folk. Der overføres nemlig enorme beløb fra den ikke-boglige klasse til den boglige. Korttids-siddende på skolebænken kommer til at betale til de langtidssiddende

på skolebænken. Husk på at de højere skoler hverken lever af studiebetaling eller af frivillige bidrag!

Boglige uddannelser er ikke kilden til økonomiske fremskridt. Men hvad er så oprindelsen til nationernes velstand? Hvem skaber samfundets rigdomme?

Ja, hvad siger den historiske erfaring herom? På et tidspunkt i fortiden blev fattigsamfundene i Vesteuropa overvundet. Europæerne oplevede en økonomisk vækst uden sidestykke i historien. Nordamerika gennemgik en lignende udvikling. Men hvad skete der i grunden, og hvad kan vi lære deraf?

Først og fremmest må man henvise til de klassiske liberalisters revolutionære tanker, som allerede i 1700-årene begyndte at undergrave enevældens politiske og økonomiske system. Frihed for alle og lige chancer for alle, det er fremskridtets og velstandens bane, hævdede de liberale. Ufrihed og ulighed holder millioner af mennesker i fattigdom.

De klassiske liberalister var politisk destruktive. Ned med enevælden, ned med den statsdirigerede økonomi! Fjern hoveri og fæstevæsen, monopoler og privilegier! Bortskaft købstædernes forrettigheder! Sådan lød råbene. Vi må uden tvivn forninge overklassens vilkår; ellers kommer vi ingen vegne. Fjern presset fra oven, og de undertrykte stiger til vejs ved egen kraft! I mere overordnet forstand

drejer det sig om at afpolitiserer samfundet.

Slagordene om frihed og lighed begyndte lidt efter lidt at virke. Hof og gejstlighed og herremænd mistede den moralske førerposition i samfundet. Efterhånden måtte aristokraterne sande, at systemet i den traditionelle udgave både forekom uretfærdigt og rigdomshæmmende. Tabet af det etiske herredømme undergravede modstandskraften.

I løbet af 1800-årene fik de fleste vestlige lande demokratiske forfatninger. Staten tildeltes en mere beskednen rolle. Mindre politik og mere frihed, herom rullede krumtap-pen.

Den økonomiske frihed gav stødet til en kolossal velstandsudvikling. Landboreformerne må i den forbindelse ikke glemmes. Ophævelsen af fæstevæsenet og landsbyfællesskabets bandede vejen for selvejte. Dvaskheden forsvandt fra landdistrikterne. Det personlige ejerskab førte med sig en hidtil ukendt selvbevidsthed. Bonden på egen gård oplevede ejer-glæde og arbejdsglæde. Selvejergårdene skabte rigdomme til veje. Det lønnede sig at eksportere i bedriften og tage fat. Produktiviteten i landbruget nåede ukendte højder.

Der blev også indført næringsfrihed i byerne. Fri og lige adgang til erhverv, den bestemmelse indgik i de frie forfatninger. Mestre og faglærte udsattes for konkurrence. Enhver fik nemlig en grundlovssikret ret til at starte egen virksomhed. Det betød en retsrevolution. Paragraffen om næringsfrihed kaldte intelligensreserverne frem. De ufaglærte rykkede. Den fri konkurrence på alle lededer gjorde virksomhederne kreative og dynamiske.

Kilden til rigdom er næringsfrihed, selveje og selvstyre. At høste frugten af sit eget arbejde, at gøre sit eget arbejde frugtbar. Det er opskriften. Men forudsætningen er tillige, at den private ejendomsret ikke krænktes. Her kommer statens rolle ind i billedet. Staten og dens politikere skal ikke give sig af med lovmageri og emsig overvågning endsigse gøre sig klog på produktion og handel, men den offentlige autoritet må ubetinget håndhæve ejendomsrettens ukrænkelighed. Det forudsætter et effektivt juridisk system, der kan minimere usikkerheden for en aktør på et frit marked. Bindende aftaler og kontrakter må overholdes. Staten skal med andre ord være så svag, at den ikke

fristes til at øve vold mod næringsfriheden eller forgribe sig på borger-nes værdier, men stærk nok til at opretholde den fornødne retssikkerhed.

Produktive mennesker kom til ære og værdighed. Malet med bred pensel, men forstøt bogstaveligt: Friheden for alle og de lige chancer for alle skabte mirakler. Produktionsarbejderne og selvejerne udryddede fattigsamfundene og rettede kursen ind mod velstand.

Opskriften på et frit og et rigt samfund er kendt. Men har den mulighed for at komme til orde i dagens Danmark? Nej, det intellektuelle aristokrati vil det ikke. Uddannelse er den boglige classes styrkefelt. Efter drøje kampe besjærede embedsjægerne producenterne og markedets selvregulerende mekanismer. Embedsretten vandt over ejendomsretten. Og den orden skal der ikke laves om på. I givet fald har det boglige borgerskabs anstrengelser været forgæves.

Jamen, de liberale og borgerlige partier sidder på magten i Folketinget. Det indebærer vel, at den velstandsskabende del af befolkningen tildeles friere forhold. Ejendomsretten bliver forventligt gemindsat i sin tabte værdighed. Ingen adgang til fiskerikuttere og auktionshaller, gårde og dambrug uden en dommerkendelse. Nu skal selvejte respekteres, og embedsvæsnets hersen i bagerbutikker, værksteder og fabrikker fordufte. Mindre politik og mere frihed.

Det kan vel også forventes, at den borgerlige regering tager fat om universiteterne. Endelig er det slut med at fungere som rugekasser for en herskende klasse. Ej heller bør universiteterne udvikle sig til lystcentre. De mennesker, der tilvejebringer samfundets materielle værdier, skal ikke tvinges til at finansiere luksusstudier. Også bevillingerne til den dræbende mængde af rapporter nedbrenses, rapporter, der åbenbarer en hoben problemer, som er gulf for sultne embedsjægere.

Desværre nej, intet er sket i frihedsorienteret retning. Glem ikke at universiteternes kandidater både sidder i Folketinget og på regeringsbænken! Hvorfor sige det antyden-de, når det kan siges betydende: Ministrene er embedsjægere, der er rædder for andre embedsjægere.

